NÕUKOGU ÜHINE SEISUKOHT (EÜ) NR 3/2006,

8. detsember 2005,

eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu … määrus (EÜ) nr …/2006 toidu kohta esitatavate toitumis- ja tervisealaste väidete kohta

(2006/C 80 E/03)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artiklit 95,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust, ([1])

toimides asutamislepingu artiklis 251 sätestatud korras ([2])

ning arvestades järgmist:

(1) Ühenduses märgistatakse ja reklaamitakse järjest rohkem toite toitumis- ja tervisealaste väidetega. Tarbijate huvide kaitse kõrge taseme tagamiseks ja tarbijate valiku lihtsustamiseks peavad turule viidud tooted olema ohutud ja piisavalt märgistatud.

(2) Erisused niisuguseid väiteid puudutavates liikmesriikide sätetes võivad takistada toidu vaba liikumist ning luua ebavõrdseid konkurentsitingimusi. Seeläbi mõjutavad need otseselt siseturu toimimist. Seetõttu tuleb kehtestada ühenduse eeskirjad toitudele märgitud toitumis- ja tervisealaste väidete kasutamise kohta.

(3) Üldised märgistamist käsitlevad sätted sisalduvad Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. märtsi 2000. aasta direktiivis 2000/13/EÜ toidu märgistamist, esitlemist ja reklaami käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta. ([3]) Direktiiv 2000/13/EÜ keelab üldjuhul sellise teabe kasutamise, mis võib ostjat eksitada või omistada toidule raviomadusi. Käesolev määrus peaks täiendama direktiivi 2000/13/EÜ üldpõhimõtteid ning sätestama toitumis- ja tervisealaste väidete kasutamist käsitlevad erisätted, mis puudutavad tarbijale sellisel kujul tarnitavat toitu.

(4) Käesolevat määrust peaks kohaldama kõikidele toitumis- ja tervisealastele väidetele kaubanduslikes teadaannetes, sealhulgas üldise iseloomuga reklaamides ja müügiedenduskampaaniates, mida ametivõimud täielikult või osaliselt toetavad. Käesolevat määrust ei peaks kohaldama väidetele, mis on esitatud mittekaubanduslikes teadaannetes, nagu toitumissoovitustes või -suunistes, mille on avaldanud tervisekaitseasutused ja -organid, või teaduslikes väljaannetes ja ajakirjanduses avaldatud mittekaubanduslikele teadaannetele ja teabele. Käesolevat määrust kohaldatakse ka kaubamärkidele ja teistele marginimetustele, mida võib tõlgendada toitumis- või tervisealaste väidetena.

(5) Kahjulikkuse kohta käivad toitumisalased väited ei kuulu käesoleva määruse reguleerimisalasse; liikmesriigid, kes kavatsevad sisse viia mittekasulikkuse kohta käivaid toitumisalaseid väiteid käsitlevad riigisisesed kavad, peaksid nimetatud kavadest teavitama komisjoni ja liikmesriike vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. juuni 1998. aasta direktiivile 98/34/EÜ, millega nähakse ette tehnilistest standarditest ja eeskirjadest ning infoühiskonna teenuste eeskirjadest teatamise kord. ([4])

(6) 1991. aastal võttis *Codex Alimentarius* rahvusvahelisel tasandil vastu üldsuunised väidete kohta ja 1997. aastal suunised toitumisalaste väidete kasutamiseks. *Codex Alimentarius*'e komisjon võttis 2004. aastal vastu viimatimainitute muudatuse. Nimetatud muudatus puudutab tervisealaste väidete kaasamist 1997. aasta suunistesse. *Code*"i suunistes sätestatud mõisteid ja tingimusi arvestatakse nõuetekohaselt.

(7) Nõukogu 5. detsembri 1994. aasta määruses (EÜ) nr 2991/94, millega kehtestatakse võiderasvade standardid ([5]), sätestatud võiderasvade puhul väite "madala rasvasusega" kasutamise võimalust tuleks kohandada käesoleva määruse sätetega esimesel võimalusel. Selle ajani kohaldatakse määrust (EÜ) nr 2991/94 neile toodetele, mida see hõlmab.

([1]) ELT C 110, 30.4.2004, lk 18.

([2]) Euroopa Parlamendi 26. mai 2005. aasta arvamus (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata), nõukogu 8. detsembri 2005. aasta ühine seisukoht ja Euroopa Parlamendi … seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata).

([3]) EÜT L 109, 6.5.2000, lk 29. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 2003/89/EÜ (ELT L 308, 25.11.2003, lk 15).

([4]) EÜT L 204, 21.7.1998, lk 37. Direktiivi on viimati muudetud 2003. aasta ühinemisaktiga.

([5]) EÜT L 316, 9.12.1994, lk 2.

(8) On olemas suur hulk mitmesuguseid toitaineid ja muid aineid, sealhulgas, kuid mitte ainult, vitamiinid, mineraaltoitained, sealhulgas mikroelemendid, aminohapped, asendamatud rasvhapped, kiudained ning mitmesugused taime- ja ürdiekstraktid, millel on toitumisalane või füsioloogiline mõju ning mis võivad toidus esineda ja olla väite aluseks. Seetõttu tuleks kehtestada toidu kohta esitatavate kõikide väidete suhtes kohaldatavad üldpõhimõtted, et tagada tarbijakaitse kõrge tase, anda tarbijale vajalikku teavet, et teha valikuid, olles teadlik kõikidest asjaoludest, ning luua toiduainetööstusele võrdsed konkurentsitingimused.

(9) Väidetega reklaamitava toidu puhul võib tarbija tajuda, et sellel on — võrreldes sarnaste või muude toodetega, millele niisuguseid toitaineid ja muid aineid pole lisatud — toitumisalaseid, füsioloogilisi või muid tervisealaseid eeliseid. See võib ajendada tarbijat tegema otsuseid, mis mõjutavad otseselt tema konkreetsete toitainete või muude ainete tarbimist viisil, mis on vastuolus teaduslike soovitustega. Selleks et vältida seda võimalikku soovimatut mõju, on kohane kehtestada väiteid kandvatele toodetele teatud piirangud. Selles kontekstis on tegurid, nagu teatud ainete olemasolu — näiteks toote alkoholisisaldus või toote toitainelised põhijooned –, sobivad kriteeriumid otsustamaks, kas toode võib väiteid kanda. Nimetatud kriteeriumide kasutamine liikmesriigi tasandil, ehkki see on õigustatud, et võimaldada tarbijatel teha teadlikke toitumisalaseid valikuid, toob tõenäoliselt kaasa ühendusesisese kaubanduse tõkestamise ning seetõttu tuleks seda ühtlustada ühenduse tasandil.

(10) Toitaineliste põhijoonte kriteeriumina kohaldamise eesmärgiks oleks sellise olukorra vältimine, kus toitumis- või tervisealased väited varjaksid toidu üldist toitevääртust, mis võiks eksitada tarbijaid, kui nad püüavad teha tasakaalustatud toitumise raames tervislikke valikuid. Määruses sätestatud toitainelised põhijooned oleksid ainult asjaolude reguleerimiseks, millal väiteid võib esitada. Need peaksid põhinema üldtunnustatud teaduslikel andmetel, mis on seotud toitumise ja tervise vahelise seosega. Siiski peaksid põhijooned võimaldama samuti tooteuuendust ning võtma arvesse toitumisharjumuste ja -traditsioonide vahelduvust ning asjaolu, et üksikutel toodetel võib olla oluline osa toitumises tervikuna.

(11) Toitaineliste põhijoonte koostamisel peaks võtma arvesse erinevate toitainete ja toitumisalase või füsioloogilise mõjuga ainete sisaldust, eriti rasva, küllastunud rasvhapete, transrasvhapete, soola/naatriumi ja suhkrute sisaldust, mille ülemäärane tarbimine toidus tervikuna ei ole soovitatav, samuti ka polü- ja monoküllastumata rasvhapete, omastatavate süsivesikute (välja arvatud suhkrute), vitamiinide, mineraaltoitainete, valgu ja kiudaine sisaldust. Toitaineliste põhijoonte kindlaksmääramisel tuleks arvesse võtta erinevaid toidugruppe ning nimetatud toidu tähtsust ja rolli toitumises tervikuna. Erandid nõudest arvestada toitainelisi põhijooni võivad vajalikuks osutuda teatud kindla toidu või toidugruppide puhul, sõltuvalt nende rollist ja tähtsusest elanikkonna toitumises. Need oleksid kompleksed tehnilised ülesanded ja asjakohaste meetmete kehtestamine tuleks teha ülesandeks komisjonile, võttes arvesse Euroopa Toiduohutusameti soovitusi.

(12) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. juuni 2002. aasta direktiivis 2002/46/EÜ (toidulisandeid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta) [1] määratletud toidulisandeid, mis on esitatud vedelal kujul ning mille etanoolisisaldus mahu järgi on üle 1,2 mahuprotsendi, ei loeta käesoleva määruse kohaselt jookideks.

(13) On hulgaliselt väiteid, mida mõnedes liikmesriikides praegu toidu märgistamisel ja reklaamimisel kasutatakse ning mis on seotud ainetega, mille positiivset mõju ei ole tõendatud või mille osas puudub tänapäeval piisav teaduslik alus. Tuleb tagada, et ainete puhul, mille kohta väide esitatakse, tõendatakse nende kasulik toitumisalane või füsioloogiline mõju.

(14) Et tagada esitatud väidete tõesus, on tarvis, et väite objektiks olevat ainet leidub lõpptootes koguses, mis on piisav, või et nimetatud aine puudub või esineb sobivalt vähendatud koguses, et anda väidetavat toitumisalast või füsioloogilist mõju. Nimetatud aine peab olema ka organismi jaoks kättesaadaval kujul. Lisaks sellele, ja kui see on asjakohane, peaks märkimisväärne kogus väidetavat toitumuslikku või füsioloogilist mõju tekitavat ainet sisalduma toidukoguses, mida eeldatavasti tarbitakse.

[1] EÜT L 183, 12.7.2002, lk 51.

(15) On oluline, et tarbija saaks toidu kohta esitatavatest väidetest aru, ning kõiki tarbijaid tuleks kaitsta eksitavate väidete eest. Euroopa Ühenduste Kohus on siiski alates nõukogu 10. septembri 1984. aasta direktiivi 84/450/EMÜ (mis käsitleb eksitavat ja võrdlevat reklaami) ([1]) jõustamisest pidanud vajalikuks uurida reklaamialaste kohtuasjade lahendamisel mõju kujuteldavale tüüpilisele tarbijale. Vastavalt proportsionaalsuse põhimõttele ning selleks, et võimaldada selles sisalduvate kaitsemehhanismide tõhusat kohaldamist, võetakse käesolevas määruses võrdluse aluseks keskmine tarbija, kes on mõõdukalt informeeritud ning mõõdukalt tähelepanelik ja ettevaatlik, ning võttes arvesse sotsiaalseid, kultuurilisi ja keelelisi tegureid vastavalt Euroopa Kohtu tõlgendusele, kuid nähakse ette sätted, et vältida nende tarbijate ärakasutamist, keda neile iseloomulike omaduste tõttu võivad kaubandustavad eriti kergesti kahjustada. Kui väide on suunatud teatavale tarbijarühmale, näiteks lastele, on soovitav, et hinnataks väite mõju selle rühma keskmisele liikmele. Keskmise tarbija test ei ole statistiline test. Liikmesriikide kohtud ja asutused peavad iga juhtumi puhul kasutama keskmise tarbija tüüpilise reaktsiooni kindlaksmääramisel oma otsustusvõimet, võttes arvesse Euroopa Kohtu kohtupraktikat.

(16) Toitumis- ja tervisealaste väidete kasutamisel tuleks arvestada eelkõige teadusliku põhjendatusega ning neid peaksid põhjendama väiteid kasutavad toidukäitlejad.

(17) Toitumis- või tervisealast väidet ei tohiks esitada, kui see on vastuolus üldtunnustatud toitumis- ja tervisealaste põhimõtetega või kui see soodustab või õigustab mis tahes toidu ülemäärast tarbimist või halvustab häid toitumistavasid.

(18) Arvestades toitumis- ja tervisealaseid väiteid kandvatele toitudele omistatavat positiivset mainet ning nende toitude võimalikku mõju toitumisharjumustele ja üldisele toitainete tarbimisele, peaks tarbija olema võimeline hindama nende toitude üldist toitevääртust. Seetõttu peaks toitumisalase teabega märgistamine olema kohustuslik ja hõlmama kõiki tervisealaseid väiteid kandvaid toite.

(19) Toitumisalase teabega märgistamise üldsätted on toodud nõukogu 24. septembri 1990. aasta direktiivis 90/496/EMÜ toidu toitumisalase teabega märgistuse kohta. ([2]) Kui märgistuses, esitlemisel või reklaamis esineb toitumisalane väide, siis vastavalt eelnimetatud direktiivile on toitumisalase teabe esitamine kohustuslik, välja arvatud üldise iseloomuga reklaami korral. Kui toitumisalane väide on esitatud suhkrute, küllastunud rasvhapete, kiudainete või naatriumi kohta, peab toitumisalane teave sisaldama direktiivi 90/946/EMÜ artikli 4 lõikes 1 määratletud 2. rühma andmeid. Tarbijate huvide kaitse kõrge taseme saavutamiseks tuleks 2. rühma andmete esitamise kohustust kohaldada *mutatis mutandis* iga kord, kui esitatakse tervisealane väide, välja arvatud üldise iseloomuga reklaami korral.

(20) Samuti tuleks koostada nimekiri lubatud toitumisalastest väidetest ja nende kasutamise eritingimustest, mille aluseks on selliste väidete kasutamise tingimused, mille suhtes on kokku lepitud riiklikul või rahvusvahelisel tasemel ja mis on kehtestatud ühenduse õigusaktides. Iga väite suhtes, mida loetakse tarbija jaoks eespool nimetatud nimekirjas sisalduva toitumisalase väitega sama tähendust omavaks, tuleks kohaldada kõnealuses nimekirjas sätestatud kasutamistingimusi. Näiteks väidete suhtes, mis on seotud vitamiinide ja mineraaltoitainete lisamisega — näiteks "...ga", "taastatud…", "…lisatud …" või "...ga rikastatud" — tuleks kohaldada väitele "…allikas" kehtestatud tingimusi. Nimekirja tuleks regulaarselt ajakohastada, et võtta arvesse teaduse ja tehnika arengut. Lisaks sellele on võrdlevate väidete puhul vajalik, et võrreldavad tooted oleksid lõpptarbija jaoks selgelt äratuntavad.

(21) Teatud tervisehäiretega tarbijarühmadele suunatud väidete (nagu laktoosivaba või gluteenivaba) tingimusi tuleks käsitleda nõukogu 3. mai 1989. aasta direktiivis 89/398/EMÜ eritoiduks ettenähtud toiduaineid käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta. ([3]) Lisaks on nimetatud direktiivis sätestatud võimalus, et tavatarbimiseks ettenähtud toiduainete puhul võib märkida, et need on sobilikud kasutamiseks nimetatud tarbijarühmadele, kui need toiduained täidavad sellise väite tingimusi. Seni, kuni ühenduse tasandil ei ole kõnealuste väidete tingimusi kehtestatud, võivad liikmesriigid säilitada või vastu võtta oma asjaomased meetmed.

(22) Tervisealaste väidete kasutamist ühenduses tuleks lubada vaid pärast kõrgeimal tasemel teaduslikku hindamist. Selleks et oleks tagatud nende väidete ühtlustatud teaduslik hindamine, peaks nimetatud hindamised tegema Euroopa Toiduohutusamet.

([1]) EÜT L 250, 19.9.1984, lk 17. Direktiivi on viimati muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2005/29/EÜ (ELT L 149, 11.6.2005, lk 22).

([2]) EÜT L 276, 6.10.1990, lk 40. Direktiivi on viimati muudetud komisjoni direktiiviga 2003/120/EÜ (ELT L 333, 20.12.2003, lk 51).

([3]) EÜT L 186, 30.6.1989, lk 27. Direktiivi on viimati muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1882/2003 (ELT L 284, 31.10.2003, lk 1).

(23) Lisaks toitumisele on arvukalt muid tegureid, mis võivad mõjutada psühholoogilisi ja käitumuslikke funktsioone. Seega on nendest funktsioonidest teavitamine väga keerukas ning toidu märgistamisel ja reklaamimisel on lühikese väitega kõikehõlmavat, tõepärast ja sisukat sõnumit raske edastada. Seetõttu on kohane psühholoogiliste või käitumuslike väidete kasutamisel nõuda teaduslikku põhjendamist.

(24) Pidades silmas komisjoni 26. veebruari 1996. aasta direktiivi 96/8/EÜ kehakaalu alandamiseks ettenähtud vähendatud energiasisaldusega dieetides kasutatavate toiduainete kohta, [1] milles sätestatakse, et nimetatud direktiivis määratletud toodete märgistusel, esitlemisel ega reklaamis ei tohi viidata nende tarbimisest tuleneda võiva kehakaalu vähenemise kiirusele ega määrale, peetakse asjakohaseks laiendada nimetatud piirangut kõikidele toitudele.

(25) Tervisealased väited, välja arvatud haigestumise riski vähendavad väited, mis põhinevad üldtunnustatud teaduslikel andmetel, peaksid alluma teistsugusele hindamisele ja lubamisele. Seepärast tuleb vastu võtta ühenduse nimekiri sellistest lubatud väidetest pärast Euroopa Toiduohutusametiga konsulteerimist.

(26) Teaduse ja tehnika arenguga kaasas käimiseks tuleks eespool osutatud nimekiri operatiivselt uuesti läbi vaadata alati, kui vajadus tekib. Niisugused läbivaatamised on tehnilist laadi rakendusmeetmed ja nende kehtestamine tuleks teha ülesandeks komisjonile, et menetlust lihtsustada ja kiirendada.

(27) Mitmekesine ja tasakaalustatud toitumine on hea tervise eeltingimus ja üksikud tooted on üldise toitumise kontekstis suhtelise tähtsusega. Veelgi enam, toitumine on üks paljudest teguritest, mis mõjutavad teatavate haiguste tekkimist. Muud tegurid, nagu vanus, geneetiline eelsoodumus, kehalise aktiivsuse tase, tubaka ja muude sõltuvust tekitavate ainete tarbimine, keskkonnamõjud ja stress, võivad kõik mõjutada haiguste tekkimist. Seetõttu tuleks haigestumise riski vähenemist käsitlevate väidete suhtes kohaldada kindlaid märgistamisnõudeid.

(28) Tagamaks, et tervisealased väited on tõesed, selged, usaldusväärsed ja tarbijale tervisliku toitumisviisi valimisel kasulikud, tuleks Euroopa Toiduohutusameti hinnangus ja sellele järgnevas lubamismenetluses võtta arvesse tervisealaste väidete sõnastust ja esitusviisi.

(29) Mõnedel juhtudel ei anna teaduslik riski hindamine üksi kogu teavet, millel riskijuhtimise otsus peaks põhinema. Seepärast tuleks arvesse võtta muid käsitletava probleemi jaoks kohaseid õiguspäraseid tegureid.

(30) Läbipaistvuse huvides ning juba hinnatud väidete korduvate loataotluste vältimiseks peaks komisjon koostama väidete nimekirju sisaldava avaliku registri ning seda ajakohastama.

(31) Põllumajandusliku toidutööstuse uurimis- ja arendustegevuse edendamiseks tuleks kaitsta uuenduslike ideede algatajate investeeringuid käesoleva määruse kohaseid rakendusi toetava info ja andmete kogumisel. Sellele kaitsele tuleks siiski seada ajalised piirangud, et vältida uurimuste ja katsete ebavajalikku kordamist.

(32) Arvestades väiteid kandva toidu eripära, peaks järelevalveasutustel olema lisaks tavalistele vahenditele veel ka lisavolitused, et kergendada nende toodete tõhusat kontrolli.

(33) Vaja on üleminekumeetmeid, et toidukäitlejad jõuaksid käesoleva määruse sätetega kohaneda.

(34) Kuna käesoleva määruse eesmärki, nimelt siseturu tõhusa toimimise tagamist toitumis- ja tervisealaste väidete osas, pakkudes sealjuures tarbijate huvide kaitse kõrget taset, ei suuda liikmesriigid piisaval määral saavutada ning seda saab seetõttu paremini saavutada ühenduse tasandil, võib ühendus võtta meetmeid vastavalt asutamislepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttele. Kooskõlas samas artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõttega ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.

(35) Käesoleva määruse rakendamiseks vajalikud meetmed tuleks vastu võtta vastavalt nõukogu 28. juuni 1999. aasta otsusele 1999/468/EÜ, millega kehtestatakse komisjoni rakendusvolituste kasutamise menetlused, [2]

[1] EÜT L 55, 6.3.1996, lk 22.

[2] EÜT L 184, 17.7.1999, lk 23.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK

SISU, REGULEERIMISALA JA MÕISTED

Artikkel 1

Sisu ja reguleerimisala

1. Käesolev määrus ühtlustab liikmesriikide õigus- või haldusnorme, mis on seotud toitumis- ja tervisealaste väidetega, et tagada siseturu tõhus toimimine, pakkudes samal ajal tarbijate huvide kaitse kõrget taset.

2. Käesolevat määrust kohaldatakse toitumis- ja tervisealastele väidetele kaubanduslikes teadaannetes sellisel kujul lõpptarbijale pakutava toidu, sealhulgas pakkimata kujul turule viidava või lahtiselt tarnitud toidu märgistusel, esitlemisel või reklaamis.

Seda kohaldatakse ka toidu suhtes, mis on mõeldud pakkumiseks restoranidele, haiglatele, koolidele, sööklatele ja samalaadsetele toitlustusettevõtetele.

3. Märgistusel, esitlemisel või reklaamimisel esinevat toidu kaubamärki, marginimetust või väljamõeldud nimetust, mida võib tõlgendada toitumis- või tervisealase väitena, võib kasutada, läbimata käesoleva määrusega sätestatud menetlust loa väljastamiseks, juhul, kui märgistusel, esitlemisel või reklaamis kaasneb sellega seotud toitumis- või tervisealane väide, mis vastab käesoleva määruse sätetele.

4. Käesolevat määrust kohaldatakse, ilma et see piiraks ühenduse järgmiste sätete kohaldamist:

a) direktiiv 89/398/EMÜ ja selle alusel vastu võetud direktiivid;

b) nõukogu 15. juuli 1980. aasta direktiiv 80/777/EMÜ loodusliku mineraalvee kasutamise ja turustamisega seotud liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta; ([1])

c) nõukogu 3. novembri 1998. aasta direktiiv 98/83/EÜ olmevee kvaliteedi kohta. ([2])

Artikkel 2

Mõisted

1. Käesolevas määruses kasutatakse:

a) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta määruse (EÜ) nr 178/2002 (millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused) ([3]) artiklis 2 ning artikli 3 lõigetes 3, 8 ja 18 sätestatud mõisteid "toit", "toidukäitleja", "turuleviimine" ja "lõpptarbija";

b) direktiivis 2002/46/EÜ sätestatud mõistet "toidulisand";

c) direktiivis 90/496/EMÜ sätestatud mõisteid "toitumisalase teabega märgistus", "valk", "süsivesikud", "suhkrud", "rasv", "küllastunud rasvhapped", "monoküllastumata rasvhapped", "polüküllastumata rasvhapped", "kiudained";

d) direktiivi 2000/13/EÜ artikli 1 lõike 3 punktis a sätestatud mõistet "märgistus".

2. Samuti kasutatakse järgmisi mõisteid:

1) *väide* — sõnum või esitus, mis ei ole ühenduse või liikmesriigi õigusaktide alusel kohustuslik, sealhulgas mis tahes kujul pildiline, graafiline või sümboliline esitus, mis väidab, viitab või annab mõista, et toidul on teatavad omadused;

2) *toitaine* — valk, süsivesikud, rasv, kiudaine, naatrium, direktiivi 90/496/EMÜ lisas loetletud vitamiinid ja mineraaltoitained ning ained, mis kuuluvad ühte nimetatud kategooriatest või on selle koostisosad;

3) *muu aine* — aine, mis ei ole toitaine ja millel on toitumisalane või füsioloogiline mõju;

([1]) EÜT L 229, 30.8.1980, lk 1. Direktiivi on viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 1882/2003.

([2]) EÜT L 330, 5.12.1998, lk 32. Direktiivi on muudetud määrusega (EÜ) nr 1882/2003.

([3]) EÜT L 31, 1.2.2002, lk 1. Määrust on muudetud määrusega (EÜ) nr 1642/2003 (ELT L 245, 29.9.2003, lk 4).

4) *toitumisalane väide* — mis tahes väide, mis väidab, viitab või annab mõista, et toidul on teatavad kasulikud toitainelised omadused

   a) energia (kalorsuse) tõttu, mida see

      i) annab,

      ii) annab vähendatud või suurendatud määral või

      iii) ei anna, ja/või

   b) toitainete või muude ainete tõttu, mida see

      i) sisaldab,

      ii) sisaldab vähendatud või suurendatud koguses või

      iii) ei sisalda;

5) *tervisealane väide* — mis tahes väide, mis väidab, viitab või annab mõista, et toidugrupi, toidu või ühe selle koostisosa ja tervise vahel on seos;

6) *haigestumisohu vähendamise väide* — mis tahes tervisealane väide, mis väidab, viitab või annab mõista, et toidugrupi, toidu või ühe selle koostisosa tarbimine vähendab oluliselt mõnda haigusesse haigestumise mõnda riskitegurit;

7) *amet* — Euroopa Toiduohutusamet, mis on loodud määruse (EÜ) nr 178/2002 alusel.

II PEATÜKK

ÜLDPÕHIMÕTTED

Artikkel 3

Üldpõhimõtted kõikide väidete jaoks

Toitumis- ja tervisealaseid väiteid tohib ühenduses turule viidava toidu märgistusel, esitlemisel ja reklaamis kasutada üksnes siis, kui need vastavad käesoleva määruse sätetele.

Ilma et see piiraks direktiivide 2000/13/EÜ ja 84/450/EMÜ kohaldamist, ei tohi toitumis- ja tervisealaste väidete kasutamine

a) olla vale, mitmeti mõistetav või eksitav;

b) suurendada kahtlust muude toitude ohutuse ja/või toitevääртuse piisavuse suhtes;

c) soodustada või õigustada toidu ülemäärast tarbimist;

d) väita, viidata või anda mõista, et tasakaalustatud ja mitmekesine toit ei suuda tavaliselt anda piisavas koguses toitaineid. Võttes arvesse liikmesriikides esinevaid eritingimusi, võib artikli 24 lõikes 2 viidatud korras vastu võtta erandeid toitainete osas, mida tasakaalustatud ja mitmekesine toit ei suuda pakkuda piisavas koguses, sealhulgas nimetatud erandite kohaldamise tingimusi;

e) ei tekstina ega pildilise, graafilise või sümbolilise esituse kaudu viidata muutustele kehafunktsioonides, mis võiksid tekitada või kasutada ära hirmu tarbijates.

Artikkel 4

Toitumis- ja tervisealaste väidete kasutamise tingimused

1. … (*) kehtestab komisjon artikli 24 lõikes 2 viidatud korras täpsed toitainelised põhijooned ja tingimused, sealhulgas erandid, mida peab järgima toitumis- ja tervisealaste väidete kasutamisel toitude ja/või toidugruppide kohta.

Sätestatakse nimetatud toitainelised põhijooned toidule ja/või teatud toidugruppide kohta ning toitumis- või tervisealaste väidete kasutamise tingimused seoses toitaineliste põhijoontega, võttes eelkõige arvesse

a) toidus sisalduvate teatud toitainete ja muude ainete, nagu rasva, küllastunud rasvhapete, transrasvhapete, suhkrute ja soola/naatriumi koguseid;

b) toidu (või toidugruppide) rolli ja tähtsust elanikkonna toitumises üldiselt või vajaduse korral teatud ohurühmade, sealhulgas laste toitumises;

c) toidu üldist toitainelist koostist toiteväärtuse aspektist ja nende toitainete olemasolu, mis on teaduslikult tõendatud tervisele mõju omavatena.

Toitainelised põhijooned põhinevad teaduslikel teadmistel toidu ja toitumise kohta ning nende seosel tervisega.

(*) 24 kuu jooksul käesoleva määruse jõustumisest.

Toitaineliste põhijoonte koostamisel nõuab komisjon, et amet esitaks 12 kuu jooksul asjakohased teaduslikud nõuanded, keskendudes eelkõige

i) sellele, kas põhijooned tuleks sätestada toidule üldiselt ja/või toidugruppidele,

ii) arvesse võetavate toitainete valikule ja tasakaalule,

iii) põhijoonte soovituslike koguste/aluste valikule,

iv) põhijoonte arvutamise põhimõtete lähendamisele ja

v) kavandatava süsteemi katsetamisele.

Toitaineliste põhijoonte koostamisel konsulteerib komisjon huvitatud osapooltega, eriti toidukäitlejate ja tarbijarühmadega.

Toitainelisi põhijooni ja nende kasutamise tingimusi ajakohastatakse artikli 24 lõikes 2 viidatud korras, et võtta arvesse asjaomaseid teaduslikke arenguid.

2. Erandina lõikest 1 on lubatud toitumisalased väited, mis puudutavad rasva, küllastunud rasvhapete, transrasvhapete, suhkrute ja soola/naatriumi sisalduse vähendamist ilma konkreetse(te) toitaine(te) toitainelistele põhijoontele viitamata, mille osas väide esitati, kui need väited vastavad käesolevas määruses sätestatud tingimustele.

3. Joogid, mille etanoolisisaldus mahu järgi on üle 1,2 mahuprotsendi, ei tohi kanda

a) tervisealaseid väiteid;

b) toitumisalaseid väiteid peale selliste, mis viitavad alkoholi- või energiasisalduse vähendamisele.

4. Kui toitumisalaste väidete suhtes, mis viitavad alkoholi- või energiasisalduse vähendamisele või puudumisele tavaliselt alkoholi sisaldavates jookides, puuduvad ühenduse erieeskirjad, võib kooskõlas asutamislepingu sätetega kohaldada vastavaid liikmesriikide eeskirju.

5. Muud kui lõikes 3 nimetatud toidud või toidugrupid, mille puhul tuleb toitumis- või tervisealaste väidete kasutamist piirata või keelata, võib määrata artikli 24 lõikes 2 viidatud korras ja teaduslike tõendite alusel.

Artikkel 5

Üldtingimused

1. Toitumis- ja tervisealaste väidete kasutamine on lubatud ainult siis, kui on täidetud järgmised tingimused:

a) toitaine või muu aine, mille kohta väide esitatakse, olemasolul või puudumisel või vähendatud sisaldusel toidus või toidugrupis on üldtunnustatud teaduslike andmete põhjal tõendatud kasulik toitumisalane või füsioloogiline mõju;

b) toitaine või muu aine, mille kohta väide esitatakse

i) sisaldub lõpptootes ühenduse õigusaktides määratletud olulises koguses või kui sellised eeskirjad puuduvad, siis koguses, millega kaasneb väidetav toitumisalane või füsioloogiline mõju, mida kinnitavad üldtunnustatud teaduslikud andmed, või

ii) ei esine või esineb vähendatud koguses, millega kaasneb väidetav toitumisalane või füsioloogiline mõju, mida kinnitavad üldtunnustatud teaduslikud andmed;

c) kus see on kohaldatav, esineb toitaine või muu aine, mille kohta väide esitatakse, organismi jaoks kättesaadaval kujul;

d) tootekoguses, mida eeldatavasti tarbitakse, sisaldub toitainet või muud ainet, millele väide tugineb, ühenduse õigusaktides määratletud märkimisväärses koguses või kui sellised eeskirjad puuduvad, siis koguses, millega kaasneb väidetav toitumisalane või füsioloogiline mõju, mida kinnitavad üldtunnustatud teaduslikud andmed;

e) vastavus vastavalt kas III või IV peatükis esitatud eritingimustele.

2. Toitumis- ja tervisealaste väidete kasutamine on lubatud ainult siis, kui eeldatakse, et keskmine tarbija saab väites esitatud kasulikest mõjudest aru.

3. Toitumis- ja tervisealased väited peavad viitama tarbimisvalmis toidule vastavalt tootja poolt antud tarvitamisjuhistele.

Artikkel 6

Väidete teaduslik põhjendatus

1. Toitumis- ja tervisealased väited peavad põhinema üldtunnustatud teaduslikel andmetel ja olema viimastega tõendatud.

2. Toidukäitleja, kes toitumis- või tervisealase väite esitab, peab põhjendama väite kasutamist.

3. Liikmesriikide pädevad asutused võivad nõuda toodet toidukäitlejalt või isikult, kes toote turule viib, kõikide asjakohaste üksikasjade ja andmete esitamist, mis tõendavad vastavust käesolevale määrusele.

Artikkel 7

Toitumisalane teave

Toitumisalase väite esitamisel kohaldatavat direktiivi 90/496/EMÜ kohast teabe edastamise kohustust ja edastusviise kohaldatakse *mutatis mutandis* tervisealase väite esitamisel, välja arvatud üldise iseloomuga reklaami korral. Esitatav teave peab siiski sisaldama 2. rühmas esitatud teavet, mis on määratletud direktiivi 90/496/EMÜ artikli 4 lõikes 1.

Lisaks esitatakse vajaduse korral vastavalt direktiivi 90/496/EMÜ artiklile 6 ja tuuakse toitumisalase teabega samas vaateväljas ära ka aine(te) kogus(ed), millega toitumis- või tervisealane väide on seotud, kuid mida ei ole toitumisalases teabes esitatud.

Toidulisandite puhul tuleb toitumisalane teave esitada vastavalt direktiivi 2002/46/EÜ artiklile 8.

III PEATÜKK

TOITUMISALASED VÄITED

Artikkel 8

Eritingimused

1. Toitumisalaste väidete esitamine on lubatud üksnes siis, kui need on loetletud lisas ja on vastavuses käesolevas määruses sätestatud tingimustega.

2. Lisa muudatused võetakse vastu artikli 24 lõikes 2 viidatud korras ja vajaduse korral pärast konsulteerimist ametiga.

Artikkel 9

Võrdlevad väited

1. Ilma et see piiraks direktiivi 84/450/EMÜ kohaldamist, võib võrrelda ainult sama grupi toite, võttes arvesse selle grupi erinevaid toite. Märgitakse toitaine koguse ja/või energiasisalduse erinevus ning võrdlus tugineb võrdsele toidukogusele.

2. Võrdlevad toitumisalased väited võrdlevad kõnealuse toidu koostist sama grupi erinevate toitudega, mille koostis ei võimalda väite esitamist, sealhulgas ka teiste kaubamärkide toitudega.

IV PEATÜKK

TERVISEALASED VÄITED

Artikkel 10

Eritingimused

1. Tervisealaste väidete esitamine on keelatud, välja arvatud siis, kui need vastavad II peatükis toodud üldnõuetele ja käesolevas peatükis toodud erinõuetele ning kui nad on vastavalt käesolevale määrusele lubatud ning need väited on loetletud artiklites 13 ja 14 sätestatud lubatavate väidete nimekirjas.

2. Tervisealaste väidete esitamine on lubatud ainult siis, kui märgistusel, või kui selline märgistus puudub, toote esitlemisel ja reklaamis esitatakse järgmine teave:

a) viide mitmekülgse ja tasakaalustatud toitumise ja tervisliku elustiili tähtsusele;

b) väidetava kasuliku mõju saavutamiseks vajalik toidukogus ja tarbimise viis;

c) vajaduse korral viide, mis on mõeldud inimestele, kes peaksid vältima toidu tarbimist, ja

d) asjakohane hoiatus toote liigse tarbimise eest, mis tõenäoliselt kujutab ohtu tervisele.

3. Viiteid toitaine või toidu üldistele, mittespetsiifilistele eelistele seoses üldise hea tervise ja tervisega seotud heaoluga võib teha üksnes koos konkreetse tervisealase väitega, mis on loetletud artiklites 13 ja 14 sätestatud nimekirjades.

4. Kui see on asjakohane, võetakse käesoleva artikli kohaldamiseks vastu suunised artiklis 24 viidatud korras ja vajaduse korral pidades nõu huvigruppidega, eelkõige toidukäitlejate ja tarbijarühmadega.

Artikkel 11

Liikmesriikide meditsiinialaste erialaliitude ja tervisega seotud heategevuslike organisatsioonide eeskirjad

Liikmesriikide meditsiinialaste erialaliitude ja tervisega seotud heategevuslike organisatsioonide soovitusi ja kinnitusi käsitlevate ühenduse erieeskirjade puudumisel võib kooskõlas asutamislepingu sätetega kohaldada vastavaid liikmesriikide eeskirju.

Artikkel 12

Piirangud teatud tervisealaste väidete kasutamisel

Lubatud pole järgmised tervisealased väited:

a) väited, mis jätavad mulje, et toidu mittetarbimine võib tervist mõjutada;

b) väited, mis viitavad kehakaalu vähenemise kiirusele või määrale;

c) väited, mis viitavad soovitustele, mille on andnud arstid või tervisespetsialistid või liidud, mida ei ole nimetatud artiklis 11.

Artikkel 13

Tervisealased väited, välja arvatud haigestumise riski vähendavad väited

1. Tervisealaseid väiteid, mis kirjeldavad

a) toitaine või muu aine tähtsust kasvamisele, arengule ja organismi funktsioonidele;

b) psühholoogilisi ja käitumuslikke funktsioone või

c) ilma et see piiraks direktiivi 96/8/EÜ kohaldamist, salenemist või kehakaalu jälgimist või näljatunde vähendamist või küllastustunde suurenemist või toidust saadava energia vähendamist,

või viitavad eeltoodule; ning on loetletud lõikes 3 sätestatud nimekirjas, võib esitada ilma artiklites 15–18 viidatud loa taotlemise menetlust läbimata, kui need väited

i) põhinevad üldtunnustatud teaduslikel andmetel ja

ii) on keskmisele tarbijale hästi mõistetavad.

2. Liikmesriigid edastavad lõikes 1 märgitud väidete nimekirjad komisjonile hiljemalt … (*) koos neile kohaldatavate tingimustega ja koos viidetega asjakohasele teaduslikule põhjendusele.

3. Pärast ametiga konsulteerimist võtab komisjon artiklis 24 lõikes 2 viidatud korras hiljemalt … (**) vastu ühenduse nimekirja lõikes 1 viidatud väidetest ja kõik vajalikud tingimused nende väidete kasutamiseks.

4. Lõikes 3 nimetatud ja üldtunnustatud teaduslikel andmetel põhinevasse nimekirja tehtavad mis tahes muudatused võetakse pärast ametiga konsulteerimist vastu artiklis 24 lõikes 2 viidatud korras komisjoni enda algatusel või liikmesriigi taotlusel.

5. Lõikes 3 nimetatud väidete nimekirja, mis põhineb uutel teaduslikel andmetel ja/või mis sisaldab konfidentsiaalsete andmete kaitse taotlust, võetakse mis tahes täiendusi vastu artiklites 15–18 viidatud menetluse kohaselt.

Artikkel 14

Haigestumise riski vähendamise väited

1. Olenemata direktiivi 2000/13/EÜ artikli 2 lõike 1 punktist b tohib esitada haigestumise riski vähendamise väiteid, kui selleks on antud luba vastavalt käesoleva määruse artiklites 15–18 sätestatud menetlusele ja need väited lisatakse ühenduse lubatud väidete nimekirja koos nimetatud väidete kasutamise kõikide vajalike tingimustega.

(*) Üks aasta pärast käesoleva määruse jõustumise kuu viimast päeva.
(**) Kolm aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuu viimast päeva.

2. Lisaks käesolevas määruses sätestatud üldistele nõuetele ja lõike 1 erinõuetele peab haigestumise riski vähendamise väidete puhul märgistusel või, kui märgistus puudub, siis esitlemisel või reklaamis olema ka lause, mis viitab sellele, et väites viidatud haigusel on mitmeid riskitegureid ning ühe riskiteguri muutmisel võib, aga ei pruugi olla kasulikku mõju.

Artikkel 15

Loa taotlemine

1. Käesolevale artiklile viitamisel esitatakse loataotlus järgnevate lõigete kohaselt.

2. Taotlus saadetakse liikmesriigi pädevale asutusele.

a) Liikmesriigi pädev asutus

i) kinnitab taotluse saamist kirjalikult 14 päeva jooksul pärast selle kättesaamist. Kinnituses on märgitud taotluse kättesaamise kuupäev;

ii) teatab sellest viivitamata ametile ja

iii) teeb ametile kättesaadavaks taotluse ja kogu taotleja esitatud lisateabe.

b) Amet

i) teavitab teisi liikmesriike ja komisjoni viivitamatult taotlusest ning teeb nii taotluse kui kogu taotleja esitatud lisateabe neile kättesaadavaks;

ii) teeb lõike 3 punktis g nimetatud taotluse kokkuvõtte avalikkusele kättesaadavaks.

3. Taotlus peab sisaldama järgmist:

a) taotleja nimi ja aadress;

b) toitaine või muu aine või toit või toidukategooria, mille kohta tervisealane väide esitatakse, ning selle iseloomulikud omadused;

c) tervisealase väite suhtes korraldatud uuringute, kaasa arvatud, nende olemasolul, sõltumatute, vastastikusele eksperdihinnangule allutatud uurimistööde koopiad ning mis tahes muu materjal, mis tõendab väite vastavust käesolevas määruses sätestatud kriteeriumidele;

d) vajaduse korral märge konfidentsiaalsena käsitatava teabe kohta koos tõendatava põhjendusega;

e) teiste teadusuuringute koopiad, mis on nimetatud tervisealase väite suhtes asjakohased;

f) ettepanek tervisealase väite sõnastuse kohta, mille lubamist taotletakse, vajaduse korral koos kasutamise eritingimustega;

g) taotluse kokkuvõte.

4. Komisjon kehtestab ametiga konsulteerimise järel artikli 24 lõikes 2 viidatud korras käesoleva artikli kohaldamiseks rakenduseeskirjad, kaasa arvatud eeskirjad taotluse ettevalmistamise ja esitamise kohta.

5. Enne … (*) avaldab amet üksikasjaliku juhise, et abistada taotlejaid taotluste koostamisel ja esitamisel.

Artikkel 16

Ameti arvamus

1. Amet püüab oma arvamuse esitamisel pidada kinni kuuekuulisest tähtajast alates kehtiva taotluse laekumisest. Seda tähtaega pikendatakse, kui amet nõuab taotlejalt lõikes 2 sätestatud lisateavet.

2. Amet või liikmesriigi pädev asutus ameti vahendusel võib vajaduse korral taotlejalt nõuda taotlust täiendavate andmete esitamist teatava tähtaja jooksul.

3. Oma arvamuse ettevalmistamiseks teeb amet järgmist:

a) kontrollib, et tervisealase väite väljapakutud sõnastus on teaduslike andmetega tõendatud;

b) kaalub, kas tervisealase väite sõnastus vastab käesolevas määruses sätestatud kriteeriumidele;

c) annab nõu, kas tervisealase väite väljapakutud sõnastus on keskmise tarbija jaoks mõistetav ja sisukas.

(*) Käesoleva määruse jõustumisele järgneva kuuenda kuu esimene päev.

4. Kui arvamuses toetatakse tervisealase väite lubamist, sisaldab arvamus lisaks järgmisi andmeid:

a) taotleja nimi ja aadress;

b) toitaine või muu aine või toit või toidugrupp, mille kohta tervisealane väide esitatakse, ning selle iseloomulikud omadused;

c) esitatava tervisealase väite soovitatav sõnastus vajaduse korral koos kasutamise eritingimustega;

d) vajaduse korral toidu kasutamise tingimused või piirangud ja/või täiendavad selgitused või hoiatused, mis peaksid kaasnema tervisealase väitega märgistusel ja reklaamis.

5. Amet edastab oma arvamuse, milles on esitatud tervisealase väite hindamise aruanne, oma arvamuse põhjendused ja arvamuse aluseks olnud teabe komisjonile, liikmesriikidele ja taotlejale.

6. Amet avalikustab oma arvamuse vastavalt määruse (EÜ) nr 178/2002 artikli 38 lõikele 1.

Taotleja või avalikkuse esindaja võib komisjonile esitada kommentaare 30 päeva jooksul pärast sellist avalikustamist.

Artikkel 17

Ühenduse luba

1. Komisjon esitab kolme kuu jooksul pärast ameti arvamuse saamist artikli 22 lõikes 2 osutatud komiteele otsuse eelnõu lubatud tervisealaste väidete loetelude kohta, võttes arvesse ameti arvamust, ühenduse õiguse kõiki asjakohaseid sätteid ja muid asjassepuutuvaid õiguslikke tegureid. Kui otsuse eelnõu ei lange kokku ameti arvamusega, selgitab komisjon erinevuste põhjuseid.

2. Lubatud tervisealaste väidete nimekirja muutmise mis tahes otsuse eelnõu peab sisaldama artikli 16 lõikes 4 nimetatud üksikasju.

3. Lõplik otsus taotluse suhtes tehakse artikli 24 lõikes 2 viidatud korras.

4. Komisjon teavitab taotlejat viivitamatult oma otsusest ja avaldab selle otsuse üksikasjad *Euroopa Liidu Teatajas*.

5 Artiklites 13 ja 14 sätestatud nimekirjades loetletud tervisealaseid väiteid võivad kasutada kooskõlas nende suhtes kohaldatavate tingimustega kõik toidukäitlejad, kui väidete kasutamine ei ole piiratud artikli 20 sätete kohaselt.

6. Loa andmine ei piira ühegi toidukäitleja üldist tsiviil- ja kriminaalvastutust seoses asjassepuutuva toiduga.

Artikkel 18

Lubade muutmine, peatamine ja tühistamine

1. Artiklites 13 ja 14 sätestatud nimekirjades loetletud väite taotleja/kasutaja võib taotleda asjakohase nimekirja muutmist. Artiklites 15–17 sätestatud menetlust kohaldatakse *mutatis mutandis*.

2. Omal algatusel või liikmesriigi või komisjoni taotlusel annab amet arvamuse selle kohta, kas artiklites 13 ja 14 sätestatud nimekirjades loetletud väide vastab endiselt käesoleva määrusega sätestatud tingimustele.

Amet edastab selle arvamuse viivitamata komisjonile, liikmesriikidele ja vajaduse korral kõnealuse väite esmasele taotlejale. Amet avalikustab oma arvamuse vastavalt määruse (EÜ) nr 178/2002 artikli 38 lõikele 1.

Taotleja/kasutaja või avalikkuse esindaja võib komisjonile esitada kommentaare 30 päeva jooksul pärast sellist avalikustamist.

Komisjon kontrollib ameti arvamust ja kõiki saadud kommentaare esimesel võimalusel. Vajaduse korral muudetakse, peatatakse või tühistatakse luba vastavalt artiklis 17 sätestatud menetlusele.

V PEATÜKK

ÜLD- JA LÕPPSÄTTED

Artikkel 19

Ühenduse register

1. Komisjon loob ühenduse registri toidu kohta esitatavate toitumis- ja tervisealaste väidete kohta (edaspidi *register*) ja haldab seda.

2. Register sisaldab järgmisi elemente:

a) toitumisalased väited ja nende suhtes kohaldatavad tingimused vastavalt lisas sätestatule;

b) kooskõlas artikli 4 lõikega 5 vastu võetud piirangud;

c) lubatud tervisealased väited ja nende suhtes kohaldatavad tingimused vastavalt artikli 13 lõikele 3, artikli 14 lõikele 1, artikli 18 lõikele 2, artiklile 20, artikli 23 lõikele 2 ja artikli 27 lõikele 6 ning liikmesriigi meetmed, millele osutatakse artikli 22 lõikes 3;

d) tagasilükatud tervisealaste väidete nimekiri ning väidete tagasilükkamise põhjused.

Tervisealased väited, mida lubatakse konfidentsiaalsete andmete põhjal, esitatakse registri eraldi lisas koos järgmise teabega:

1) kuupäev, millal komisjon andis tervisealase väite jaoks loa, ja algse taotleja nimi, kellele luba väljastati;

2) asjaolu, et komisjon andis tervisealase väite jaoks loa konfidentsiaalsete andmete põhjal;

3) asjaolu, et tervisealase väite kasutamine on piiratud, välja arvatud juhul, kui hilisem taotleja saab loa ilma algse taotleja konfidentsiaalsetele andmetele toetumata.

3. Register tehakse avalikkusele kättesaadavaks.

Artikkel 20

Andmekaitse

1. Vastavalt artikli 15 lõikele 2 nõutud taotluses sisalduvaid teaduslikke andmeid ja muud teavet ei tohi seitsmeaastase perioodi jooksul alates loa andmise kuupäevast kasutada hilisema taotleja kasuks, välja arvatud juhul, kui hilisem taotleja on eelneva taotlejaga kokku leppinud, et neid andmeid ja seda teavet võib kasutada, kui

a) eelnev taotleja deklareeris teaduslikud andmed ja muu teabe eelneva taotluse esitamise ajal konfidentsiaalsena ja

b) eelneval taotlejal oli eelneva taotluse esitamise ajal ainuõigus konfidentsiaalsete andmete kasutamisele ja

c) tervisealast väidet poleks saanud lubada ilma konfidentsiaalsete andmete esitamiseta eelneva taotleja poolt.

2. Kuni lõikes 1 määratletud seitsmeaastase perioodi möödumiseni pole ühelgi hilisemal taotlejal õigust tugineda eelneva taotleja poolt konfidentsiaalsetena deklareeritud andmetele, välja arvatud siis ja mitte enne, kui komisjon võtab vastu otsuse selle kohta, kas väite saaks või oleks saanud lisada artiklis 14 või vajaduse korral artiklis 13 sätestatud nimekirja ilma eelneva taotleja poolt konfidentsiaalseteks nimetatud andmeid esitamata.

Artikkel 21

Liikmesriikide sätted

Ilma et see piiraks asutamislepingu, eriti selle artiklite 28 ja 30 kohaldamist, ei ole liikmesriikidel lubatud piirata ega keelata käesolevale määrusele vastava toiduga kauplemist ega selle reklaamimist oma ühtlustamata, teatavate toitude kohta või toidu kohta üldiselt esitatavaid väiteid käsitlevate sätete kohaldamisega.

Artikkel 22

Teavitamise kord

1. Kui liikmesriik peab vajalikuks võtta vastu uusi õigusakte, teavitab ta komisjoni ja teisi liikmesriike kavandatavatest meetmetest ning põhjendab neid.

2. Komisjon konsulteerib määruse (EÜ) nr 178/2002 artikli 58 lõike 1 alusel moodustatud toiduahela ja loomatervishoiu alalise komiteega (edaspidi *komitee*), kui ta näeb sellise konsulteerimise vajadust olevat või kui liikmesriik seda nõuab, ja esitab kavandatavate meetmete suhtes arvamuse.

3. Asjaomane liikmesriik võib kavandatud meetmeid hakata rakendama kuus kuud pärast lõikes 1 viidatud teavitamist tingimusel, et komisjoni arvamus ei ole negatiivne.

Juhul kui komisjoni arvamus on negatiivne, otsustab komisjon vastavalt artikli 24 lõikes 2 viidatud korrale ja enne käesoleva lõike esimeses lõigus viidatud tähtaja möödumist, kas kavandatud meetmeid võib rakendada. Komisjonil on õigus nõuda teatud muudatuste tegemist kavandatavatesse meetmetesse.

Artikkel 23

Kaitsemeetmed

1. Kui liikmesriigil on tõsiseltvõetavaid põhjendusi selle kohta, et väide ei ole käesoleva määrusega kooskõlas või et artiklis 6 sätestatud teaduslik põhjendus on ebapiisav, võib see liikmesriik ajutiselt peatada nimetatud väite kasutamise oma territooriumil.

Ta teavitab teisi liikmesriike ja komisjoni ning esitab peatamise põhjused.

2. Artikli 24 lõikes 2 viidatud korras võetakse otsus vajaduse korral vastu pärast ametilt arvamuse saamist.

Komisjon võib algatada selle menetluse ka omal algatusel.

3. Lõikes 1 viidatud liikmesriik võib kohaldada peatamist, kuni talle tehakse teatavaks lõikes 2 viidatud otsus.

Artikkel 24

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab komitee.

2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artikleid 5 ja 7, võttes arvesse selle artikli 8 sätteid.

Otsuse 1999/468/EÜ artikli 5 lõikes 6 sätestatud tähtaeg on kolm kuud.

3. Komitee võtab vastu oma töökorra.

Artikkel 25

Järelevalve

Et hõlbustada tõhusat järelevalvet toitumis- või tervisealaste väidetega märgistatud toidu üle, võivad liikmesriigid nõuda oma territooriumil valmistajalt või sellist toitu turule viivalt isikult pädeva asutuse teavitamist nimetatud turuleviimisest, edastades viimasele tootel kasutatava märgistuse näidise.

Artikkel 26

Hindamine

Hiljemalt … (*) esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva määruse kohaldamise kohta, eriti sellise toidu turu arengu kohta, mille kohta esitatakse toitumis- ja tervisealaseid väiteid, ning väidete mõistmise kohta tarbijate poolt, esitades vajaduse korral oma muudatusettepanekud.

Artikkel 27

Üleminekumeetmed

1. Enne käesoleva määruse kohaldamise kuupäeva turule viidud või märgistatud toitu, mis ei vasta käesoleva määruse sätetele, võib turustada kuni nende säilimisaja lõppemiseni, kuid mitte hiljem kui … (**). Artikli 4 lõike 1 sätete osas võib toitu turustada kuni kaksteist kuud pärast asjaomaste toitaineliste põhijoonte ning nende kasutamise tingimuste vastuvõtmist.

2. Käesoleva määruse sätetele mittevastavaid, enne 1. jaanuari 2005 olemas olnud kaubamärke või marginimetusi kandvate toodete turustamist võib jätkata kuni … (***), mille möödudes kohaldatakse käesoleva määruse sätteid.

3. Lisas mitte sisalduvate, liikmesriikides enne 1. jaanuari 2005 vastavalt nende suhtes kohaldatavatele liikmesriigi õigusaktide sätetele kasutatud toitumisalaste väidete kasutamist tohib jätkata kuni … (****) toidukäitlejate vastutusel ja ilma et see piiraks artiklis 23 viidatud kaitsemeetmete vastuvõtmist.

(*) Kuus aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäevale järgneva viienda kuu viimast päeva.

(**) Käesoleva määruse jõustumise kuupäevale järgneva 18. kuu viimasel päeval.

(***) Kümme aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva.

(****) Kaks aasta möödumiseni käesoleva määruse jõustumise kuupäevast.

4. Pildilises, graafilises või sümbolilises esituses toitumisalaste väidete suhtes, mis vastavad käesoleva määruse üldpõhimõtetele ja mis ei sisaldu lisas ning mida kasutatakse vastavalt liikmesriigi sätete või eeskirjadega välja töötatud eritingimustele ning -kriteeriumitele, kohaldatakse järgmisi sätteid:

a) liikmesriigid edastavad komisjonile hiljemalt … (*) teabe selliste toitumisalaste väidete ja nende suhtes kohaldatavate liikmesriigi sätete või eeskirjade kohta koos nende aluseks olevate teaduslike andmetega;

b) komisjon võtab artikli 24 lõikes 2 viidatud korras vastu otsuse kõnealuste väidete kasutamise kohta.

Kõnealuse korra kohaselt mittelubatud toitumisalaste väidete kasutamist võib jätkata 12 kuud pärast otsuse vastuvõtmist.

5. Artikli 13 lõike 1 punktis a viidatud tervisealaseid väiteid võib esitada toidukäitlejate vastutusel alates käesoleva määruse jõustumise kuupäevast kuni artikli 13 lõikes 3 viidatud nimekirja vastuvõtmiseni, tingimusel et need väited on kooskõlas käesoleva määrusega ning nende suhtes kohaldatavate olemasolevate liikmesriigi sätetega ja ilma et see piiraks artiklis 23 viidatud kaitsemeetmete vastuvõtmist.

6. Muude tervisealaste väidete suhtes, mida on kasutatud vastavalt liikmesriigi sätetele enne käesoleva määruse jõustumise kuupäeva (välja arvatud artikli 13 lõike 1 punktis a ja artiklis 14 viidatud väidete suhtes) kohaldatakse järgmisi sätteid:

a) tervisealastele väidetele, mida liikmesriigis on hinnatud ning millele seal on luba antud, antakse luba alljärgnevalt:

i) liikmesriigid edastavad komisjonile hiljemalt … (*) teabe selliste toitumisalaste väidete kohta koos nende väidete aluseks olevaid teaduslikke andmeid hindava aruandega;

ii) pärast ametiga konsulteerimist võtab komisjon artikli 24 lõikes 2 viidatud korras vastu otsuse kõnealusel viisil lubatud tervisealaste väidete kohta.

Kõnealuse korra kohaselt mittelubatud tervisealaste väidete kasutamist võib jätkata kuus kuud pärast otsuse vastuvõtmist.

b) tervisealastele väidetele, mida liikmesriigis ei ole hinnatud ja millele ei ole liikmesriigis luba antud: selliste väidete kasutamist võib jätkata tingimusel, et vastavalt käesolevale määrusele esitatakse taotlus enne … (**); nimetatud korra kohaselt mittelubatud tervisealaste väidete kasutamist võib jätkata kuus kuud pärast otsuse vastuvõtmist vastavalt artikli 17 lõikele 3.

Artikkel 28

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates … (***).

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

…

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

(*) Üks aasta pärast käesoleva määruse jõustumise kuu viimast päeva.

(**) 12 kuu möödumisel käesoleva määruse jõustumise kuupäevast.

(***) Käesoleva määruse jõustumise kuupäevale järgneva 6. kuu esimesest päevast.

LISA

TOITUMISALASED VÄITED JA NENDE SUHTES KOHALDATAVAD TINGIMUSED

VÄHESE ENERGIASISALDUSEGA

Väite, et toit on vähese energiasisaldusega, ja iga väite, millel on tarbija jaoks tõenäoliselt sama tähendus, võib esitada ainult siis, kui toode ei sisalda üle 40 kcal (170 kJ)/100 g tahke aine kohta või rohkem kui 20 kcal (80 kJ)/100 ml vedeliku kohta. Lauamagusainete puhul kohaldatakse piirnormi 4 kcal (17 kJ) portsjoni kohta, millel on 6 g sahharoosiga (umbes 1 tl sahharoosi) samaväärsed magustamisomadused.

VÄHENDATUD ENERGIASISALDUSEGA

Väite, et toit on vähendatud energiasisaldusega, ja iga väite, millel on tarbija jaoks tõenäoliselt sama tähendus, võib esitada ainult siis, kui energiasisaldust on vähendatud vähemalt 30 %, tuues välja omaduse(d), millest tulenevalt toidu üldine energiasisaldus on vähendatud.

ENERGIAVABA

Väite, et toit on energiavaba, ja iga väite, millel on tarbija jaoks tõenäoliselt sama tähendus, võib esitada ainult siis, kui toode ei sisalda üle 4 kcal (17 kJ)/100 ml. Lauamagusainete puhul kohaldatakse piirnormi 0,4 kcal (1,7 kJ) portsjoni kohta, millel on 6g sahharoosiga (umbes 1 tl sahharoosi) samaväärsed magustamisomadused.

VÄHESE RASVASISALDUSEGA

Väite, et toit on vähese rasvasisaldusega, ja iga väite, millel on tarbija jaoks tõenäoliselt sama tähendus, võib esitada ainult siis, kui toode ei sisalda üle 3 g rasva 100 g tahke aine kohta või 1,5 g rasva 100 ml vedeliku kohta (1,8 g rasva 100 ml kohta väikese rasvasisaldusega piima puhul).

RASVAVABA

Väite, et toit on rasvavaba, ja iga väite, millel on tarbija jaoks tõenäoliselt sama tähendus, võib esitada ainult siis, kui toode ei sisalda üle 0,5 g rasva 100 g või 100 ml kohta. Sellele vaatamata on väited kujul "X % rasvavaba" keelatud.

VÄHESE KÜLLASTUNUD RASVHAPETE SISALDUSEGA

Väite, et toit on vähese küllastunud rasvhapete sisaldusega, ja iga väite, millel on tarbija jaoks tõenäoliselt sama tähendus, võib esitada ainult siis, kui küllastunud rasvhapete ja transrasvhapete kogusisaldus tootes ei ületa 1,5 g 100 g tahke aine kohta või 0,75 g 100 ml vedeliku kohta, ning kummalgi juhul ei tohi küllastunud rasvhapped ja transrasvhapped kokku anda üle 10 % energiast.

KÜLLASTUNUD RASVHAPETE VABA

Väite, et toit ei sisalda küllastunud rasvhappeid, ja iga väite, millel on tarbija jaoks tõenäoliselt sama tähendus, võib esitada ainult siis, kui küllastunud rasvhapete ja transrasvhapete kogusisaldus tootes ei ületa 0,1 g küllastunud rasvhappeid 100 g või 100 ml kohta.

VÄHESE SUHKRUSISALDUSEGA

Väite, et toit on vähese suhkrusisaldusega, ja iga väite, millel on tarbija jaoks tõenäoliselt sama tähendus, võib esitada ainult siis, kui toode ei sisalda üle 5 g suhkruid 100 g tahke aine või 2,5 g suhkruid 100 ml vedeliku kohta.

SUHKRUVABA

Väite, et toit on suhkruvaba, ja iga väite, millel on tarbija jaoks tõenäoliselt sama tähendus, võib esitada ainult siis, kui toode ei sisalda üle 0,5 g suhkruid 100 g või 100 ml kohta.

ILMA LISATUD SUHKRUTA

Väite, et toidule ei ole suhkruid lisatud, ja iga väite, millel on tarbija jaoks tõenäoliselt sama tähendus, võib esitada ainult siis, kui toode ei sisalda mis tahes lisatud mono- ega disahhariide ega mingit muud selle magustamisomaduste tõttu kasutatud toitu. Toidus looduslikult sisalduvate suhkrute puhul peaks etiketil olema järgmine märge: "TOODE SISALDAB LOODUSLIKULT ESINEVAID SUHKRUID".

VÄHESE NAATRIUMI-/SOOLASISALDUSEGA

Väite, et toit on vähese naatriumi-/soolasisaldusega, ja iga väite, millel on tarbija jaoks tõenäoliselt sama tähendus, võib esitada ainult siis, kui toode ei sisalda üle 0,12 g naatriumi või samaväärse koguse soola 100 g või 100 ml kohta. Vete, välja arvatud direktiivi 80/777/EMÜ reguleerimisalasse kuuluvate mineraalvete puhul ei tohi see väärtus ületada 2 mg naatriumi 100 ml kohta.

VÄGA VÄHESE NAATRIUMI-/SOOLASISALDUSEGA

Väite, et toit on väga väikese naatriumi-/soolasisaldusega, ja iga väite, millel on tarbija jaoks tõenäoliselt sama tähendus, võib esitada ainult siis, kui toode ei sisalda üle 0,04 g naatriumi või samaväärse koguse soola 100 g või 100 ml kohta. Seda väidet ei tohi kasutada looduslike mineraalvete ja muude vete puhul.

NAATRIUMIVABA või SOOLAVABA

Väite, et toit on naatriumivaba või soolavaba, ja iga väite, millel on tarbija jaoks tõenäoliselt sama tähendus, võib esitada ainult siis, kui toode ei sisalda üle 0,005 g naatriumi või samaväärse koguse soola 100 g kohta.

KIUDAINEALLIKAS

Väite, et toit on kiudaineallikas, ja iga väite, millel on tarbija jaoks tõenäoliselt sama tähendus, võib esitada ainult siis, kui toode sisaldab vähemalt 3 g kiudainet 100 g kohta või vähemalt 1,5 g kiudainet 100 kcal kohta.

SUURE KIUDAINESISALDUSEGA

Väite, et toit on suure kiudainesisaldusega, ja iga väite, millel on tarbija jaoks tõenäoliselt sama tähendus, võib esitada ainult siis, kui toode sisaldab vähemalt 6 g kiudainet 100 g kohta või vähemalt 3 g kiudainet 100 kcal kohta.

VALGUALLIKAS

Väite, et toit on valguallikas, ja iga väite, millel on tarbija jaoks tõenäoliselt sama tähendus, võib esitada ainult siis, kui valk annab vähemalt 12 % toidu energiasisaldusest.

SUURE VALGUSISALDUSEGA

Väite, et toit on suure valgusisaldusega, ja iga väite, millel on tarbija jaoks tõenäoliselt sama tähendus, võib esitada ainult siis, kui valk annab vähemalt 20 % toidu energiasisaldusest.

[VITAMIINI NIMI/VITAMIINIDE NIMED] JA/VÕI [MINERAALTOITAINE NIMI/MINERAALTOITAINETE NIMED] ALLIKAS

Väite, et toit on vitamiinide ja/või mineraaltoitainete allikas, ja iga väite, millel on tarbija jaoks tõenäoliselt sama tähendus, võib esitada ainult siis, kui toode sisaldab neid vähemalt direktiivi 90/496/EMÜ lisas määratletud märkimisväärses koguses või Euroopa Parlamendi ja nõukogu …….. määruse (EÜ) nr …/2006 (mis käsitleb vitamiinide, mineraaltoitainete ja teatavate muude ainete lisamist toidule) [1] artikli 7 kohaselt erandina kehtestatud koguses.

[1] ELT L

SUURE [VITAMIINI NIMI/VITAMIINIDE NIMED] JA/VÕI [MINERAALTOITAINE NIMI/MINERAALTOITAINETE NIMED] SISALDUSEGA

Väite, et toit on suure vitamiinide ja/või mineraaltoitainete sisaldusega, ja iga väite, millel on tarbija jaoks tõenäoliselt sama tähendus, võib esitada ainult siis, kui toode sisaldab vähemalt kaks korda rohkem vitamiine ja/või mineraaltoitaineid kui "[VITAMIINI NIMI/VITAMIINIDE NIMED] ja/või [MINERAALTOITAINE NIMI/MINERAALTOITAINETE NIMED] allikas".

SISALDAB [TOITAINE VÕI MUU AINE NIMETUS]

Väite, et toit sisaldab mingit toitainet või muud ainet, mille kohta käesolevas määruses ei sätestata eritingimusi, ja iga väite, millel on tarbija jaoks tõenäoliselt sama tähendus, võib esitada ainult siis, kui toode vastab käesoleva määruse kõikidele kohaldatavatele sätetele ning eelkõige selle artiklile 5. Vitamiinide ja mineraaltoitainete suhtes kohaldatakse väite "allikas" tingimusi.

SUURENDATUD [TOITAINE NIMETUS] SISALDUSEGA

Väite, et ühe või enama toitaine, välja arvatud vitamiinide ja mineraaltoitainete, sisaldust on suurendatud, ja iga väite, millel on tarbija jaoks tõenäoliselt sama tähendus, võib esitada ainult siis, kui toode vastab väite "allikas" tingimustele ja sisaldust on võrreldes sarnase tootega suurendatud vähemalt 30 %.

VÄHENDATUD [TOITAINE NIMETUS] SISALDUSEGA

Väite, et ühe või enama toitaine sisaldust on vähendatud, ja iga väite, millel on tarbija jaoks tõenäoliselt sama tähendus, võib esitada ainult siis, kui sisaldust on võrreldes samalaadse tootega vähendatud vähemalt 30 %, välja arvatud mikrotoitained, mille puhul on lubatud 10 % erinevus nõukogu direktiivis 90/496/EMÜ toodud kontrollväärtusest, ning naatrium või samaväärne kogus soola, mille puhul on lubatud 25 % erinevus.

LIGHT/LAHJA

Väide, et toode on "*light*" või "lahja", ja iga väide, millel on tarbija jaoks tõenäoliselt sama tähendus, peab täitma samu tingimusi, mis on sätestatud mõiste "vähendatud" osas; samuti tuleb väite esitamisel tuua välja omadus(ed), millest tulenevalt on toit "*light*" või "lahja".

LOODUSLIKULT/LOODUSLIK

Kui toit vastab looduslikult käesolevas lisas sätestatud toitumisalase väite kasutustingimus(t)ele, võib väite ette lisada sõna "looduslikult/looduslik".

NÕUKOGU PÕHJENDUS

I SISSEJUHATUS

1. Komisjon edastas nõukogule 17. juulil 2003 ettepaneku toitudel märgitud toitumis- ja tervisealaseid väiteid käsitleva Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse kohta. ([1]) Ettepanek põhineb EÜ asutamislepingu artiklil 95.

2. Euroopa Parlament võttis arvamuse vastu esimesel lugemisel 26. mail 2005. ([2])

   Majandus- ja Sotsiaalkomitee esitas oma arvamuse 29. veebruaril 2004. ([3])

3. Nõukogu võttis 8. detsembril 2005 vastu oma ühise seisukoha asutamislepingu artikli 251 kohaselt.

II EESMÄRGID

Kavandatav määrus hõlmab toidu toiteväärtuse ja tervislikkusega seotud väiteid, mida kasutatakse toidu märgistamisel, esitlemisel ja reklaamimisel, ning selle eesmärk on selliste väidete kasutamise tingimuste kehtestamine.

Käesoleva ettepaneku peamised eesmärgid on järgmised:

— parandada kaupade vaba liikumist siseturul, tagades ausa konkurentsi toidu valdkonnas ja kasvava õiguskindluse ettevõtjatele,

— saavutada kõrgetasemeline tarbijakaitse, tagades asjakohase teabe saamise ja väidete nõuetekohase hindamise,

— edendada ja kaitsta innovatsiooni toiduvaldkonnas.

III ÜHISE SEISUKOHA ANALÜÜS

1. Üldised märkused

Nõukogu ühine seisukoht vastab komisjoni ettepaneku eesmärkidele, samas viiakse sisse teatud arv muudatusi, muu hulgas järgmised.

1. *Toitaineprofiilid (põhjendused 9, 10 ja 11, artikli 4 lõige 1)*

   Nõukogu säilitas toitaineprofiilide mõiste kui olulise elemendi, millega tagada määruse tõhus rakendamine seoses toitumis- ja tervisealaste väidetega. Esialgset ettepanekut arendati märkimisväärselt edasi selliselt, et see keskenduks täpsemalt toitaineprofiilide eesmärgile ja ulatusele ning nende väljatöötamisel järgitavatele menetlustele. Teaduslikku objektiivsust, erinevate toitumistavade ja siseriiklike traditsioonide säilitamist ning sidusrühmade menetlusse kaasamist käsitlevate küsimuste arvesse võtmiseks viidi sisse piisavad tagatised.

2. *Tervisealased väited (artiklid 10, 11, 12 ja 13)*

   Komisjoni esialgne ettepanek nägi ette mitmete eri liiki tervisealaste väidete keelamise. Nõukogu säilitas keelu mõne nimetatud väite osas (artikkel 12) ning teiste osas sätestas, et neid võib kasutada teatud tingimustel (osutatud artikli 10 lõikes 3 ja artikli 13 lõike 1 punktides b ja c).

([1]) Dok KOM/2003/0424 lõplik – COD 2003/0165.
([2]) Dok 9200/05.
([3]) ELT C 112, 30.4.2004, lk 44.

Ühise seisukoha artiklis 13 nähakse ette, et komisjon võtab liikmesriikide ettepanekute põhjal teatavate tervisealaste (ja haigusohu vähendamisega mitte seotud) väidete nimekirja vastu kolme aasta jooksul pärast kõnesoleva määruse vastuvõtmist. Kõnealuse artikli reguleerimisala on laiendatud ning see hõlmab nüüd psühholoogiliste ja käitumist puudutavate funktsioonidega (lõike 1 punkt b) ning kehakaalu alandamise ja kaalujälgimisega (lõike 1 punkt c) seotud väiteid. Lisaks sellele võib loa andmise korda kasutada lisamaks nimekirja tervisealaseid väited, mis põhinevad uutel teaduslikel andmetel ja/või puudutavad ärisaladuse alla kuuluvate andmete kaitse nõuet.

Seoses riiklike meditsiiniühingute ja tervisega seotud heategevusasutuste tehtud soovituste või kinnitustega nähakse ette uus artikkel 11, mille kohaselt võib vastavalt asutamislepingu sätetele jätkata siseriiklike õigusaktide kohaldamist kuni ühenduse eeskirjade vastuvõtmiseni.

3. *Toitumisalaste väidete ulatus (põhjendus 5, artikli 2 lõike 2 punkt 4, artikli 27 lõige 4)*

Kuigi esialgne ettepanek ei näinud sümbolite/tähistamise kasutamist toitumisalaste väidetena, on nõukogu nimetatud küsimust üksikasjalikult uurinud, seistes vastamisi kasvava nõudlusega toitainete toiteväärtusega seotud nii positiivse kui ka negatiivse tähistamise kasutamise järele (mis näiteks märgitakse selvehallide riiulitele). Selle tulemusena selgitab ühine seisukoht, et kavandatavat määrust kohaldatakse ainult kasulikkuse kohta käivatele väidetele, samas kui toidu mõju mittekasulikkuse kohta käivaid väiteid ei hõlmata. Sellega seoses on sätestatud, et liikmesriigid, kes kavatsevad kehtestada mittekasulikkuse kohta käivaid väiteid käsitlevad siseriiklikud kavad, peaksid nimetatud kavadest teavitama komisjoni ja liikmesriike vastavalt direktiivile 98/34/EÜ (põhjendus 5).

Mitmetes liikmesriikides kasutatavate pildilisel, graafilisel või sümboli kujul esitatud toitumisalaste väidetega arvestamiseks viiakse lisaks artikli 27 lõikesse 4 sisse üleminekukokkulepe, millega lubatakse logode ja sümbolite kasutamise siseriiklikud meetmed ja kriteeriumid, kui need vastavad määruse üldistele põhimõtetele.

Komisjon kiitis heaks nõukogus kokku lepitud ühise seisukoha.

2. **Euroopa Parlamendi muudatusettepanekud**

Euroopa Parlament võttis 26. mai 2005. aasta täiskogu hääletusel vastu *75* ettepaneku *muudatusettepanekut* (*muudatusettepanekud 22 ja 23* on keelelised ega mõjuta ingliskeelset versiooni).

Nõukogu

a) *tegi* ühises seisukohas *35 täielikku*, osalist või põhimõttelist muudatust järgmiselt:

Põhjendused

Muudatusettepanek 1 (põhjendus 1 (uus)) ja *muudatusettepanek 10* (põhjendus 19): osaliselt sisse viidud põhjenduse 10 viimasesse lausesse, mis keskendub toitaineprofiilidele ja nende kasutamise tingimustele. Põhjenduses osutatakse konkreetselt toitumisharjumuste ja -tavade varieeruvusele ning asjaolule, et üksiktoodetel võib olla oluline osa toitumises tervikuna.

Muudatusettepanek 2 (põhjendus 3a (uus)): osaliselt heaks kiidetud põhjenduses 4, kus on selgitatud, et määrust ei peaks kohaldama väidetele, mis on esitatud mittekaubanduslikes teadaannetes, nagu toitumisalastes suunistes või soovitustes, mille on avaldanud tervisekaitseasutused ja -organid, või teaduslikes väljaannetes ja ajakirjanduses avaldatud mittekaubanduslikele teadaannetele ja teabele.

Muudatusettepanek 4 (põhjendus 7): sisuliselt ja osaliselt heaks kiidetud põhjenduses 11. Eelkõige täpsustatakse, et komisjon võtab toitaineprofiilide ja nendega seotud kohaldatavate meetmete koostamisel arvesse Euroopa Toiduohutusameti nõuandeid.

Muudatusettepanek 6 (põhjendus 13) ja *muudatusettepanek 7* (põhjendus 15): on mõnevõrra muudetud ja sisse viidud vastavalt põhjendustesse 20 ja 23.

Muudatusettepanek 8 (põhjendus 16): ühise seisukohaga viiakse osa sellest muudatusettepanekust sisuliselt sisse põhjendusse 24 ja artiklisse 13. Praktikas ollakse seisukohal, et kuigi esialgse ettepaneku kohaselt on viited kehakaalu vähenemise kiirusele või määrale keelatud, võib siiski esitada viiteid salenemisele, kehakaalu jälgimisele või toidust saadava energia vähendamisele juhul, kui need põhinevad üldtunnustatud teaduslikel andmetel ja on keskmisele tarbijale hästi mõistetavad.

Muudatusettepanek 9 (põhjendus 17): osaliselt vastuvõetav ning on sisse viidud põhjendusse 25.

Muudatusettepanek 12 (põhjendus 22): mõnevõrra muudetud kujul sisse viidud põhjendusse 30.

Muudatusettepanek 14 (põhjendus 26): esimene osa vastuvõetav ning see on sisse viidud põhjendusse 33.

Artiklid

Muudatusettepanek 16 (artikli 1 lõige 2): osaliselt sisse viidud artikli 1 lõikesse 2, samas ei saa nõukogu toetada pakkimata toodete ning puu- ja köögiviljade osas ettepandud väljajätmist määruse reguleerimisalast.

Muudatusettepanek 17 (artikli 1 lõige 3a (uus)): osaliselt sisse viidud artikli 1 lõikesse 4.

Muudatusettepanekud 20 ja 21 (artikli 2 lõige 1): täielikult sisse viidud artiklisse 2.

Muudatusettepanekud 26 ja 27 (artikli 3 lõike 2 punktid a ja c): täielikult sisse viidud artiklisse 3.

Muudatusettepanek 28 (artikli 3 lõike 2 punkt da (uus)): esimene osa on kajastatud artikli 3 teise taande punktis c, samas kui teine osa on sisuliselt kaetud järgneva punktiga d.

Muudatusettepanek 30 (artikli 5 lõike 1 punkt a): esimene osa on nüüd sisse viidud artikli 5 lõike 1 punkti a.

Muudatusettepanekud 31, 32 ja 33 (artikli 5 lõike 1 punktid b, c ja d): täielikult sisse viidud ettepandud kujul.

Muudatusettepanek 36 (artikkel 7): kõnealuse muudatusettepaneku esimene osa on sisse viidud põhjendusse 10. Viited toidulisanditele ja direktiivile 2002/46/EÜ (mis muu hulgas nõuab, et nimetatud toitainete või muude ainete kogused peavad olema märgistusel esitatud toote soovitatava päevase tarbimise kogusena) võib leida artikli 7 kolmandast lõigust.

Muudatusettepanekud 41 ja 91 (artikli 11 pealkiri): täielikult sisse viidud ettepandud kujul.

Muudatusettepanek 42 (artikli 11 lõige 1): nimetatud muudatusettepanek on osaliselt ja põhimõtteliselt ühisesse seisukohta sisse viidud. Praktikas on mõned tervisealased väited, millele algselt pidid kehtima hakkama artiklis 11 (nimelt esialgse ettepaneku lõike 1 punktides a, b ja osaliselt punktides c ja d) sisalduvad piirangud, nimetatud artiklist välja jäetud ning neile viidatakse nüüd kas artikli 10 lõikes 3 (mille kohaselt neid saab kasutada eritingimustel), artiklis 11 (mille kohaselt asjakohaste ühenduse eeskirjade puudumisel võib kohaldada siseriiklikke eeskirju) või artikli 13 lõike 1 punktides b ja c, mille kohaselt need on sobilikud tervisealaste väidete nimekirja kandmiseks, kui need põhinevad üldtunnustatud teaduslikel andmetel ja on keskmisele tarbijale hästi mõistetavad.

Muudatusettepanekud 43 ja 93 (artikli 11 lõige 2): nimetatud muudatusettepanekute sisu osas on kokku lepitud ja need võib leida artikli 10 lõikest 4.

Muudatusettepanek 44 (artikli 12 lõige 1): osaliselt sisse viidud mõiste "normaalsed" artikli 13 lõikest 1 väljajätmise osas ja artikli 13 lõikes 2 sätestatud vajaduse osas väite nõuetekohase põhjendamise järele (kus nüüd osutatakse vajadusele viidata asjakohasele teaduslikule põhjendusele).

Muudatusettepanek 45 (artikli 12 lõike 2 esimene lõik): osaliselt ja sisuliselt sisse viidud artikli 13 lõikesse 5, mille kohaselt on võimalik lisada tervisealaseid väiteid heaks kiidetud nimekirja pärast seda, kui huvitatud osapooled on luba taotlenud.

Muudatusettepanek 50 (artikli 14 lõike 2 punkt b): täielikult sisse viidud artikli 15 lõike 3 punkti b.

Muudatusettepanek 51 (artikli 14 lõike 2 punkt e): osaliselt nõustutud, eelkõige väljapakutud sõnastuse kõikides ühenduse keeltes esitamise kohustuse väljajätmise osas. VKEde näitlike meetmete osas märgitakse, et rakenduseeskirjad artikli 15 kohaldamiseks, sealhulgas taotluste ettevalmistamist ja esitamist käsitlevad eeskirjad, on ette nähtud nimetatud artikli lõikes 4. Lisaks nähakse artikli 15 lõikega 5 ette, et amet annab enne määruse kohaldamise kuupäeva välja taotlejaid abistavad üksikasjalikud suunised.

Muudatusettepanek 57 (artikli 15 lõige 1): osaliselt sisse viidud ametile arvamuse avaldamiseks ette nähtud tähtaja puhul, mida on pikendatud kuue kuuni.

Muudatusettepanek 61 (artikli 15 lõike 4 punkt c): põhimõtteliselt nõustutud — viide kõikidele ühenduse keeltele on välja jäetud, nagu muudatusettepanek ette nägi.

Muudatusettepanek 62 (artikli 15 lõige 4a (uus)): osaliselt ja põhimõtteliselt nõustutud. Ühise seisukoha artikli 16 lõikes 6 nähakse täpselt ette, et taotleja võib komisjonile esitada kommentaare ameti arvamuse kohta 30 päeva jooksul pärast selle avaldamist. Artikli 17 lõige 1 näeb ette, et komisjon võtab oma otsuse eelnõus arvesse ameti arvamust ja muid asjassepuutuvaid õiguslikke tegureid.

Muudatusettepanek 72 (artikkel 26): juba turule viidud tooteid ja juba kasutuses olevaid tervisealaseid väiteid käsitlevate üleminekumeetmete osas on suuremas osas sisuliselt sisse viidud. Uus artikkel 27 on nüüd täielikult pühendatud kohaldatavatele üleminekumeetmetele, hõlmates juhtusid, kus toit on juba turule viidud, ja tooteid, mis kannavad enne 1. jaanuari 2005 olemas olnud kaubamärke või marginimetusi ning olemasolevaid toitumis- ja tervisealaseid väiteid.

b) ei viinud ühisesse seisukohta sisse 38 muudatusettepanekut.

Muudatusettepanekute 3, 5, 11, 85, 24, 25, 29, 34, 35, 39, 40, 46, 47, 48, 49, 53, 55, 56, 58, 60, 63, 64, 65, 66, 68, 69, 96 ja 70 osas järgis nõukogu komisjoni väljendatud seisukohta.

Muudatusettepaneku 85 osas (artikli 1 lõige 1a (uus)), millega jäetakse kaubamärgid määruse reguleerimisalast välja, võib märkida, et artikli 27 lõikes 2 nähakse ette kümneaastane üleminekuperiood olemasolevatele toodetele, mis kannavad määrusele mittevastavaid kaubamärke või marginimetusi.

Muudatusettepanekute 13, 15, 18, 37, 38, 52, 54, 59, 67 ja 71 osas, mille komisjon võttis osaliselt või põhimõtteliselt vastu, kuid mida ei ole lisatud ühisesse seisukohta, võib öelda järgmist.

Muudatusettepanek 13

Nõukogu märkis, et ühise seisukoha tekst juba näeb ette konsultatsioonid sidusrühmadega kavandatava määruse rakendamise osas (artikli 4 lõike 1 viiendas lõigus või artikli 10 lõikes 4) ja võtab asjakohaselt arvesse Euroopa toiduainetööstuse vajadusi. Innovatsiooni edendamist on näiteks rõhutatud muu hulgas põhjendustes 10 ja 31 ning artikli 13 lõikes 5 (mis käsitleb tervisealaseid väiteid, välja arvatud haigestumisohu vähendamise väiteid, mille puhul nõutakse andmekaitset). Artikliga 27 (uus) töötatakse välja üleminekumeetmed olemasolevatele toodetele ja juba kasutuses olevatele toitumis- ja tervisealastele väidetele.

Muudatusettepanek 15

Ettepandud põhjendust ei peeta kohaseks, sest see ei vasta ühelegi kavandatava määruse teksti olulisele sättele. Nõukogu ei sea kahtluse alla asjaolu, et toitumisalaseid küsimusi ja tervislikku toitumist käsitlevatel teavituskampaaniatel võib olla tähtis osa ülekaalulisuse ja sellega seotud haiguste ennetamisel.

Muudatusettepanek 18

Nõukogu on seisukohal, et toidulisandid kuuluvad täielikult kavandatava määruse reguleerimisalasse, ega toeta seega nimetatud muudatusettepanekut. Toidulisandite kindlatele märgistamisnõuetele osutatakse artikli 7 kolmandas taandes.

Muudatusettepanek 37

Tarbijarühmituste kohustuslik osalemine määruse lisas esitatud toitumisalaste väidete nimekirja muutmisel kujutab endast lisa kohandamise menetluse osas lisatööd nii ajalises kui ka kulude mõttes. Ollakse seisukohal, et ühise seisukoha artikli 5 lõige 2, milles loetletakse kõikidele väidetele kohaldatavad üldtingimused, on selles osas piisavalt selge, kuna selles on sätestatud, et "toitumis- ja tervisealaste väidete kasutamine on lubatud ainult siis, kui eeldatakse, et keskmine tarbija saab väites esitatud kasulikest mõjudest aru".

Muudatusettepanek 38

Erinevate toidukategooriate vahel võrdlevate toitumisalaste väidete lubamise ettepanekut ei viidud ühisesse seisukohta sisse, sest tõstatati küsimused võimalike tagajärgede osas tarbijatele suunatud teabe selgusele ja teaduslikule objektiivsusele.

Muudatusettepanek 52

Nõukogu arvates toob loa andmise korra varajasse etappi kavandatav täiendav nõue kavandatava tootepakendi näidise järele, millel väide esitatakse, kaasa täiendava kulu taotlejale ilma sellest saadava kasuta. Samuti märgitakse, et artiklis 25 nähakse ette, et liikmesriik võib järelevalve eesmärgil nõuda tootjalt või turuleviimise eest vastutavalt isikult tootel kasutatava märgistuse näidist.

Muudatusettepanek 54

Nõukogu on seisukohal, et loa andmise üldise menetluse lihtsustamiseks on juba täiustatud mitmeid nõudeid (nt keelenõudeid). Lisaks sellele nähakse artikli 15 lõigetega 4 ja 5 ette, et taotluse ettevalmistamise ja esitamisega seoses kehtestavad komisjon ja amet vastavalt rakendamiseeskirjad ja üksikasjalikud juhised taotlejate abistamiseks.

Muudatusettepanek 59

Nõukogu eelistas säilitada ettepaneku esialgse teksti väikeste muudatustega, sest see kirjeldab täpsemalt ameti rolli ja pädevust taotluste hindamisel.

Muudatusettepanek 67

Nõukogu on seisukohal, et komisjonile ameti arvamuse analüüsimiseks ette pandud kolmekuuline ajavahemik ei lisa tekstile selgust. Märgitakse, et ühise seisukoha artikli 18 lõike 2 kohaselt peaks ameti arvamust analüüsima koos taotlejatelt või üldsuselt saadud mis tahes kommentaaridega, mille esitamiseks on pärast ameti arvamust ette nähtud 30-päevane ajavahemik. Lisaks sätestatakse kasutatavat menetlust käsitlevas artikli 17 lõikes 1 juba üksikasjalikud tähtajad nimetatud küsimuses.

Muudatusettepanek 71

Nõukogu on seisukohal, et ette pandud kolmeaastane ajavahemik komisjonile kavandatava määruse kohaldamise aruande esitamiseks ei ole asjakohane, sest mitmeid määruse põhiaspekte (nagu näiteks toitaineprofiilid või lubatud tervisealaste väidete nimekiri) ei ole selleks ajaks veel rakendatud.

Muudatusettepaneku teise osa puhul, millega palutakse eelkõige uurida kaubamärke kandvate toodete vabastust käsitleva artikli 1 lõike 4a (uus) (*muudatusettepanek 85*) kohaldamisega seotud probleeme, meenutatakse, et vastavalt ühise seisukoha artiklile 27 võib nimetatud tooteid jätkuvalt turustada kümne aasta jooksul isegi siis, kui need ei vasta määruse nõuetele. Artikli 26 praegune sõnastus jätab komisjonile avatuks võimaluse uurida nimetatud küsimust oma hinnangus asjaomaste toodete turu arengut käsitleva määruse kohaldamisele ja sellele, kuidas tarbijad väidetest aru saavad.

3. **Muud nõukogu tehtud uuendused**

Ühises seisukohas tehtud muud uuendused sisaldavad järgmist:

— *alkohoolsed joogid*: artikli 4 lõikes 3 säilitati alkohoolsete jookide puhul väidete kasutamise üldine keeld, välja arvatud selliste väidete osas, mis viitavad alkoholi- või energiasisalduse vähendamisele. Lisaks selgitati artikli 4 lõikes 4, et selliseid tavaliselt alkoholi sisaldavatel jookidel kasutatavaid väiteid käsitlevate ühenduse erieeskirjade puudumisel võib kohaldada siseriiklikke eeskirju kooskõlas asutamislepingu sätetega;

— *kaubanduslikud kaubamärgid või marginimetused*: selliste kaubanduslike kaubamärkide või marginimetuste kasutamist, mida võib samal ajal käsitleda väidetena ja mis kuuluvad kavandatava määruse reguleerimisalasse nende esitluse või sõnastuse pärast, on käsitletud artikli 1 lõikes 3. Nimetatud uus säte lubab selliseid kaubamärke või marginimetusi kasutada loa andmise korda läbimata, tingimusel et neile on märgistusel, esitlusel või reklaamimisel lisatud asjakohane ning kõnealuse määruse sätetele vastav toitumis- või tervisealane väide.

— Määruse olemasolevatele kaubamärkidele ja marginimetustele kohaldamisega seotud küsimuste arvesse võtmiseks viiakse enne 1. jaanuari 2005 kasutusel olnud kaubamärkide ja marginimetuste osas sisse kümneaastane üleminekuperiood, pärast mida nad peaksid vastama määrusele (artikli 27 lõige 2).

Lisa

Määruse lisas sisalduvate toitumisalaste väidete kasutamise tingimusi muudeti võtmaks eelkõige arvesse viimaseid teaduse ja tehnika arenguid kõnealuses valdkonnas.